

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristočna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5, I. nadst. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravnistvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Vsem prijateljem „Slov. Doma“.

Novo leto se bliža. „Slovenski Dom“ bo nastopil zopet svoje potovanje po slovenski domovini. Do danes je dosegel jako lepe uspehe. Razširil se je od vasi do vasi. Povsod ga poznajo, povsod ga radi čitajo. Toda to še ne zadošča. „Slov. Dom“ se mora tako razširiti, da ga bodo v resnici čitali v vsakem slovenskem domu.

Vsled tega se obračamo na vsakega naročnika in prijatelja našega lista, naj pridno agitira med svojimi znanci in prijatelji za naš list ter mu pridobiva novih naročnikov. Če dobi vsak dosedanji naročnik samo enega novega naročnika, bo s tem število naročnikov ogromno narastlo. Torej na delo! Saj delate s tem za se. Vsak naš prijatelj naj gre takoj na delo in naj nam še pred novim letom pošlje naročnike, katere je nabral. Obračamo se pa posebno do premožnejših naših prijateljev s prošnjo, naj naroče po več izstisov ter jih porazdele med svoje revnejše znance. S tem bodo veliko storili za ideje, katere zastopa „Slovenski Dom“. Torej še enkrat: na delo!

Mir in ljubezen.

Zopet praznujemo božične praznike, spomin na rojstvo onega, ki je prinesel ljudem na zemljo mir in ljubezen. Ko se je rodil, so oznanjevali: Mir ljudem na zemlji.

In resnica je, človeštvo je potrebovalo miru, ljubezni, kajti le tedaj se je moglo razvijati. Danes je ta mir še potrebnejši. Tudi danes trpe narodi, trpi človeštvo zaradi nesloge, ki vlada vsepovsod. Če pogledamo našo ožjo domovino, vidimo, kako so politične strasti razvnete, kako prevladuje sovraštvo in jeza in kako zelo so pozabili na besede tistega, ki je oznanjeval mir in ljubezen. Brat sovraži brata, oče sina, žena moža, sosed soseda — nikjer ni one sloge, onega miru, katerega bi potreboval posebno naš siromašni slovenski narod, da bi se mogel prav razvijati ter na ta način tekmovali z drugimi narodi.

Današnji čas zahteva drugih ljudi kot prejšnji časi. Dandanes mora biti človek v prvi vrsti izobražen, razumevati in poznati mora vse nove iznajdbe, s katerimi se delo in trud hranita in pospešuje pridelovanje. Le potom izobrazbe se more naš narod tudi gospodarsko povzdigniti. Če narod ni gospodarsko močan, tedaj mora podleči, kajti še vedno odločuje močnejši.

Da se pa moremo tako razvijati, treba nam je miru, kakor ga je oznanjeval oni, ki se je pred sto in sto leti rodil v božični noči. In te dni bodo tudi po naših cerkvah oznanjevali: »Mir ljudem na zemlji...« Toda vprašamo: Ali bodo imeli pa ti oznanjevalci miru v srcu željo, naj pride mir ljudem na zemljo. Ne, ne bodo imeli te želje, katero goje danes tisoči in tisoči v svojih sreih. Glavni namen teh ljudi, ki so zastopniki klerikalizma, je, nositi zdražbo in prepir med narod, ker potrebujejo edinole neslogo, da morejo iz nje kovati dobiček. Ti ljudje so pri nas popolnoma odstranili ono visoko, nesebično ljubezen, ki jo je oznanjeval oni, ki se je rodil na božični večer.

»Moje kraljestvo ni od tega sveta,« je rekel — in vendar hočejo ti, ki naj oznanjujejo Kristov nauk, dobiti vse gospodstvo v svoje roke.

Naš narod pa trpi vsled te nesloge, vsled sovraštva, ki vlada v našem narodu. In kateri narod potrebuje bolj miru, nego naš siromašni, kulturno in gospodarsko zaostali narod. Le v miru se moremo razvijati. Toda do tega miru pa ne moremo priti mirnim potom, ker hočejo naši nasprotniki, ki zastopajo klerikalno misel, boj. In ne smemo se strašiti tega boja, izbojevati ga moramo z vsemi svojimi močmi. Dokler ni ta boj zmagovito končan, ne bomo mogli napredovati, se ne bomo mogli gospodarsko in kulturno razvijati. Združiti in strniti moramo vse svoje moči pod okriljem narodne in napredne misli. Posebno naš kmetovalec, ki najbolj potrebuje tega miru, se mora združiti ter se postaviti v bojne vrste narodne in napredne misli. Naj ne veruje onim, ki mu pravijo, da se s tem bojujejo zoper cerkev — ne, ta boj velja onim, ki teptajo Kristov nauk o ljubezni in miru.

Vsakdo, komur je na srcu blagor in napredek našega naroda, se mora delavno udeleževati tega boja, razširjati mora narodno in napredno misel med svojimi sovrstniki. Predvsem mora razširjati slovenske napredne liste, ker s pisano besedo se najbolj v ljudstvo zanaša smisel za narodno in napredno misel. In glasilo naših naprednih kmetovalcev je in ostane »Slovenski Dom«.

»Slovenski Dom« je vedno krepko in neustrašeno zastopal koristi našega naprednega kmetovalca. Naše glavno orožje je »Slovenski Dom« — s tem orožjem si bomo pridobili oni mir, ki ga potrebuje naš kmetovalec, da more napredovati, da se more času primerno razvijati.

Upamo, da ne bo nihče, ki je v resnici prijatelj miru, prijatelj narodne in napredne misli, zamudil tega kratkega časa ter po svojih močeh delal za razširjanje našega lista. Pričakujemo to in želimo vsem, ki so dobre volje — vesel Božič!

Politični pregled.

O sestavi novega ministrstva

se ugiba na desno in levo, pa še vedno ni več jasnosti, kakor je bilo prejšnji teden. Gotovo je le to, da novo ministrstvo ne bo smelo biti tako protislovansko, kakor je sedanje. Nemške vlade Slovani ne smejo trpeti.

Srbija.

Sodnijska razprava proti Vašiću, ponarejalcu listin se je začela 22. decembra v Belgradu. Vršil se tajno. Kakor znano, je Vašić obdolžen, da je ponarejal za avstrijskega poslanika Forgacha razne listine, s katerimi naj bi se dokazalo veleizdajstvo in protiavstrijsko delovanje avstrijskih Jugoslovanov. Zdrav razum in jasno pojmovanje političnega ter gospodarskega položaja na jugu sicer kaže jasno dovolj, da je kaj takega nesmisel, da bi kdo imel namen, služiti političnim utopijam morebitnih fantazistov v kraljevini Srbiji, toda v Avstriji mora proti Jugoslovanom služiti vse, zato služi vsled omejenosti diplomatskih in hudobnosti političnih nekaterih nemških krogov tudi to!

Dansko.

Danska je znana majhna kraljevina, kjer posebno lepo uspeva in napreduje kmetijstvo. Da gledajo Danci tudi pri visokih glavah na red, kaže zadnji dogodek, da je dansko sodišče obsodilo bivšega ministra Albertija na osem let težke ječe in povrnitev vseh nepostavno ugrabljenih denarjev. Alberti je namreč kot pravosodni minister poneveril več milijonov.

Turčija.

Bivšega sultana imajo zastraženega v Solanu. Baje so njegovi prijatelji in častileci sklenili tajno zvezo, ki ga naj zopet spravi na prestol. Sedanja vlada je za to izvedela in pomnožila je straže okrog vile bivšega sultana. Torej še vedno imajo »Mladoturki« strah pred starim Abdul-Hamidom.

Vstaje v Turčiji.

Arabski rodovi so se očitno spuntali. Že prej so bili le imenoma pod turško vlado, ko pa so »Mladoturki« hoteli s silo uveljaviti ugled države, je prišlo do uporov. Arabci so razdrli novozgrajeno železnico, pomorili in zapodili so delavce in uradnike, napadajo že mesta! Turkom so se uprli tudi Druzi v Siriji in v libanonskih pokrajinah. V Makedoniji seveda tudi ni miru. Ob črnogorski in bolgarski meji se vsak trenotek strelja. Tako je v tej nesrečni Turčiji.

**Pridobivajte
novih naročnikov!**

Cenj. naročnikom.

Zopet je pred durmi novo leto, ko bo treba obnoviti za leto 1911 naročnino na »Slovenski Dom«. — Prosimo pa cenjene naročnike, da bi nam poslali naročnino za leto 1911 že pred novim letom, kolikor jim je to mogoče. Po praznikih namreč in po novem letu se nam delo v upravnistvu grozno kupiči, da ga mnogokrat pri najboljši volji ni mogoče sproti opravljati. — Zatorej prosimo še enkrat, da se začne pošiljati naročnina prej ko mogoče.

Denar se naj pošilja po nakaznici, ki naj se natančno izpolni. Ime se naj razločno piše, ravno tako tudi pošta. Stari naročniki naj zapíšejo na nakaznico besede: Star naročnik; novi naročniki pa naj na istem mestu napišejo besede: Nov naročnik. S tem nam prihranijo naročniki mnogo, mnogo časa. Torej ne pozabiti!!

»Slovenski Dom« bo stal, kakor dosedaj 3 krone na leto.

Vse dosedanje naročnike prosimo, da nam ostanejo zvesti. Vsak naj skuša pridobiti še vsaj enega novega naročnika! — Uredniki pa bodo posvetili listu vso skrb, da bo res zanimiv in zabaven.

Nakaznice smo priložili današnji številki.

Zdaj torej, vrli somišljeniki, na agitacijo, da bo naš list v kratkem v vsaki napredni slovenski hiši!

Uredništvo in upravnistvo.

Dolenjski novičar.

d Iz Krmelja pri Št. Janžu. Zadnjič sem vam obljubil, gospod urednik, da sporočim, kaj in kako je bilo s puntom ali štrajkom v Krmelju. Imenitno je bilo, da še nikoli kaj takega; to bomo pomnili vsi Krmeljčani, dokler bomo po svetu travo tlačili, gospod Gmeyner pa gotovo še na onem svetu ne pozabijo. V ponedeljek zvečer so delavci vendar pričakali Gmeynerja, ter poslali k njemu tri može, da so se urezali z njim v grajzleriji. Potem so bile pa kar 4 dni zaporedoma same »ferzamlenge« in glihenge v kantini. Delavci so zahtevali na vsak način plačo, kakor je bila prejšnji mesec, gospod »direhtar« so bili pa trdi kot kresilen kamen in se niso hoteli kar nič podati. Ampak kanalsko slabo vest so imeli gospod in bali so se tako, da jih je moralo 10 orožnikov stražiti v grajzleriji. Seveda je bilo to ravno tako potreba, kakor tistih purgarjev, ki o veliki noči »vahtajo« božji grob po velikih mestih. Puntarji so bili namreč tako mirni in so se obnašali tako pametno, da se jim je vse čudilo. Je bilo pa tudi vse na njih strani, razun Gmeynerja. Gospod direktor šentjanske premogokopne družbe Ernest Gmeyner je dejal puntarjem, da ne pripozna nobenega gospoda nad seboj. Štrajkarji pa brž brzojavijo v Celovec na rudniško glavarstvo in pozovejo rudniškega

glavarja v Krmelj. In prišel je in delavci so mu ga predstavili — Gmeynerju, ki ga je, hočeš nočeš, moraš, spoznal in pripoznal. A zelo mu je bilo neljubo Ernestu, da je prišel sam »perkrot«, kakor je šlo od ust do ust v četrtek dopoldne. Pomislite, gospod urednik, v četrtek pretečenega tedna smo imeli v Krmelju gospode, kakor jih tudi v beli Ljubljani nimate, da bi jih videli, kadar bi se vam zljubilo: gg. od rudniškega glavarstva iz Celoveca, od revirnega rudniškega urada iz Ljubljane in g. e. kr. okrajnega glavarja iz Krškega. Gospoda iz Ljubljane in Celoveca sta se prepričala, da takih zanemarjenih in slabih rogov ni najti nikjer več na celem svetu. Vidite, zdaj je pa prišlo enkrat na dan, da je imel »Slovenski Dom« prav, ki je pisal tolikokrat, da je pri krmeljskem premogovniku vse od kraja do konca spufano. Zato je pa tudi moral Ernest Gmeyner vpričo zgoraj imenovanih gospodov piti od rudarjev gorkih, potem pa še od gospoda komisarja in obeh gospodov glavarjev tak šnops, da je kar plalo po njegovem suhem telesu in je spreminjal barve bliskavo. Ni manjkalo dosti, da bi bili zaprli premogovnik, tako grozno neredno je bilo v rovi, in naravnost nevarno za zdravje in življenje delavstva! V bodoče se je obljubilo od strani rudniških oblasti, da bodo drugače štreno navijali Gmeynerju. Ampak Gmeyner je skušal, kakor kak hud pridigar. Najprvo je delavcem pokazal hudiča, strašil in grozil, potem, ko tako ni šlo, pa angeljčka, a spet ni šlo niti z obljubami, štrajkarji niso šli v past. Na zadnje je vpričo vseh gospodov moral obljubiti, da bo dal prejšnjo plačo, drugače mu niso hoteli verjeti, toliko mu »zaupa-jo«. In tudi nobenega ne sme vsled končane stavke odsloviti od dela. Tako se je štrajk v četrtek končal v čast delavstva z njegovo zmago, Gmeyner ga je pa »fejst polomil«.

d Litija. V nedeljo ponoči je iz vlaka skočil med postajama Litija in Sava 23letni slikarski pomočnik Franc Poglajen ter se tako poškodoval, da so ga morali pripeljati v deželno bolnico. Poglajen je zaspal postajo Litijo ter se je zbudil, ko je bil vlak v polnem tiru. Skočil je iz vlaka ter padel na zemljo, kjer je obležal nezavesten. Slučajno ga je sprevodnik pogrešil ter iz Sava telefoniral na postajo Litijo, da je nek človek padel iz vlaka. Železniški uslužbenci so nato šli ponj. Železi bi pač bilo, da bi se v klerikalnih društvih ljudje tudi na to opozarjali, da se ne sme skakati iz vlakov, dokler so v tiru.

d Iz mokronoško-šentruperske doline. Po poti iz Trebnjega v Št. Janž se je zopet začel potikati nek človek, da odlaga svoje blago v »Lažiljub«, najbolj obrekljivo eunjo na Kranjskem. To človeče se besno zaganja v najbolj poštene može, jih črni, opravlja in obrekuje, jim krade čast in grize kakor steklo ščene. Kakor se da sklopiti iz »Lažiljuba«, se najrajše poteplje po farovžih, kjer se dobro redi in iz varnega

zavetja izvršuje svoj vražji, obrekljivi posel. Kdor ne trobi v njegov rog, pa je libe-ralec — brezverec, najsi je tudi najboljši in najmirnejši človek; pač pa so mu k sreči prirastli klečepalci, kimovci, mevže in podrepniki. Kakor vsi potepuhi, ki se klatijo iz kraja v kraj in radi kradejo, ima tudi to hudobno človeče čas prežati na ugodno priliko, da zamore krasti čast bližnjemu in ga pahni v nesrečo. Na razpolago ima krdelo špijonov, ki se z nedolžnim obrazom utihotapljuje v poštene družbe, vlečejo na ušesa pod okni, stičejo po vogalih in poskakujejo rajskega veselja, če zavohajo kako smrajo. Posestniki, obrtniki in kmetovalci pač nimajo tega časa, pa tudi ne volje, baviti se s takim umazaniam opravičilo, ker imajo preveč skrbi, da s poštenim delom v miru preživljajo sebe in družine svoje. Mnogi pa so preboječi in čakajo, da pride po tej poti pogumen popotnik in nažene to besno ščene v pasji dom, četudi mu izbiže par strupenih zob, da ne bo več brezskrbno grizlo mirne ljudi. To pse najbolj laja po Št. Rupertu, renči po Mokronogu, včasih zaevali tudi v Tržišču, le na Mirni stisne rep in je tiho. Čudno, saj ravno v mirnem farovžu lahko dobi najbolj mastne založbe in Mirnčani bi bili prav zadovoljni, če bi te smradljive stvari požrl in jih izbljuval v »Lažiljubo« take, kakoršne so v resnici, brez laži. V Krmelj pa že ne pride, tam ni nobenega farovža. Res, da nimamo časa, a če ne bo dalo to hudobno človeče miru, bo le treba prijeti za potni les in vsak teden prekoračiti pot skozi Mirno, Št. Rupert in Mokronog ter se oglašiti tudi po teh farovžih in odgrniti plašč, s katerim prikrivajo svoje početje in še huje namene. Po šentrupertski mle-karni pa ne bomo stikali, je prenevarno. Mora stati na prebito slabih nogah, ker sicer ne bi bil pokonci ves Izrael, če kdo le zine besedico o njej. Ta strah in krik je umljiv, četudi sta država in dežela podprla vsaka en vogal s kmečkimi žulji. Izraelsko posojilnico hočejo podpreti s tem, da zavistno obrekujejo trdno kmečko posojilnico in jej po čifutsko prorokujejo pogin, kjer se jim nudi prilika. Župana, zna-nega moža, poštenjaka, bi najrajše utopili v žlici vode, mu mečejo polena pod noge, se ravnajo po »Lažiljubovih« surovih naukih, nikdar pa ne po Gospodovi postavi: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!« Ob nedeljah pa ne kaže potovati po teh krajih, kajti znano je, kako se beseda božja razlaga na Mirni, da se rjove v Šent Rupertu in se časti posamezne osebe v Mokronogu, se raz leco hvali nemške tajnike, rejene princesinje in ljudi, ki se vijejo od strahu pod bukovimi udarci. Mimogrede oskubimo kakega pirnatega ptiča, ki ga imajo radi še mokronoški visoki gospodiči in so že blaženi, če mu le stisnejo tolsto roko, čeprav se veže z narodovimi sovražniki. Zabave bo za vso zimo, če si ogledamo take kremenite značaje in jih postavimo na solnce brez ogrtače. Vsaki živali je

bog dal orožje, da se brani pred sovražniki, in tudi mi imamo pravico in dolžnost, da branimo svojo čast in poštenje. Sicer pa želimo: mir ljudem, ki so dobre volje! Tudi popotnik.

d Iz Št. Janža na Dolnjem. »Domoljub« št. 50 se je naposled oglašil v obrambo našega kaplana Toneta Črnugelja. Cel dan je rabil Lojzi iz Bržan, predno je skoval jalovi dopis in ga nesel popraviti Tonetu v Št. Janž in cel teden prej se je že hvalil, kako nas bo pokrtačil, uboge Šentjance »Domoljub«. Če prizadetemu Tonetu Črnugelju in morda tudi dr. Zajcu ni prav, da je »Slovenski Dom« pisal resnico, ne moremo prav nič pomagati. Zraven tega sta pa kovač in popravljač »Domoljubovega« dopisa še tako nesrečna, da za dopisnika »Slov. Doma« ne moreta izvedeti, ampak imata po krivici na sumu g. Berceta; oh, to sta se uračunala! Gospodu Bercetu se ima nasprotno Tone zahvaliti, da je deloval na to, da ni imel neke sodnijske obravnave, ki bi lahko rodila Tonetu neprijetne posledice. Najboljše je, da se prihodnjič »Domoljubov« dopisnik podpiše s celim pravim imenom in nato bo isto storil tudi dopisnik »Slovenskega Doma«, pa ga bo lahko poznal in se z njim pomenil iz oči v oči. Ampak, da je »Slovenski Dom« pisal vse po resnici, vedo vsi Šentjanci in ravno tako se tudi vsem zdi, da Tonetu ali enega koleščka manjka, ali pa ima enega preveč, vsled česar nosi glavo postrani, kakor sapa perje purmanovega repa. Starinico bomo pa še lukali in smotke kadili, vendar ne pri Tonetu Črnugelju, kakor tudi dozda ne. Za starinico in smotke kaplanov ogrevati se, ni nikakor koristno. Tako je bil na primer svoj čas v Št. Janžu nek kaplan (Bezcljak se je pisal). On vam je zelo rad vabil k sebi fante, jim zalival grla s starinico in dajal smotke in menda delil tudi odpustke. Navsezadnje je pa ta lepi božji namestnik 12 fantov oskrnil, potem svoje »dvanajstere apostole« nenadoma zapustil in jo potegnil čez lužo — v Ameriko, da je ušel roki pravice. Da nas ne bi kdo napačno razumel, naglašamo, da o Tonetu nihče kaj takega niti ne misli, ampak zgorajšnje dejstvo navajamo samo zato, ker jasno priča, kakšno pohujšanje časih prihaja naravnost iz župnišč, ki hočejo gospodarsko in politično, duševno in telesno vladati vse in kričijo, da pohujšanje prihaja iz naprednih organizacij, iz »Sokola« itd. In tudi kostanj se ne pridemo učiti peč k Lojzetu in Tonetu, ampak bo boljše, če se naučita oba najprvo, kaj se pravi jemati kostanj iz žerjavi-ce z golimi prsti, potem šele naj poskusita komandirati Šentjance, ki jih tako presneto slabo poznata.

d Šentjanski »Sokol« ni vseč Črnugelju, to že verjamemo. Ali, da bi se bil »Sokol« »zagnal« v Cerovec, Murnice, Koloderje in povsod skušal kaj ugrabiti, to je laž. V Murnicah sploh nobenega fanta ni, ampak le nekaj šolarčkov. Cerovčanov tu-

di nismo »lovili«, morda kdo za šalo. Iz Koloderja je sam Hribčev ata ponudil svojega sina, a težko, da bi ga bili sprejeli, če bi se bil tudi prišel ponuditi. Za Toneta je pač dobro vse od kraja, »Sokol« pa ne pobira samo, marveč tudi izbira, kakor določajo njegova pravila. »Lažiljubov« dopisnik naj kar pride na dan z dokazi in pove, zakaj, s čim se je oblatil »Sokol«; ako svoje nesramne, grde trditve ne dokaže, mu ostane ime lažnika! Beržanski Lojzek, ki je že dve leti v vzgoji Toneta Črnugelja, pa ima že tako krščanski in vzvišene pojme o ljubezni do bližnjega, da niti svojega brata (ker je »Sokol«) ne pogleda, kadar ga sreča. Gotovo zato, ker je Lojzek neki bodoči »Čuk«. »Slovenskemu Domu« pa ni treba prati šentjanskega »Sokola«, ga nima za kaj; in ravno tako gotovo ga tudi »Domoljub« ne bo oblatil, ker ga nima s čim.

d Iz Št. Janža. Pri nas imamo pasji kontumac, ker je baje par psov steklo. Vsi znaki pasje stekline so se pokazali tudi pri »Domoljubovem« dopisniku. A kakor stekli psi, jo bo odkuril, če bi mu hoteli dati nagobčnik. Stekli psi popadajo kar od kraja. Dopisnik »Lažiljubov« se tudi zale-tava s svojo neumno butico v osebo gosp. nadučitelja, češ, da hoče komandirati šentjanske fante. Kupi si prijatelj, kupi, lurske vode, namaži ž njo svoje oči, da boš bolje videl svojo grdo laž! Zaletel se je v gospodično Julko Prijateljstvo, češ, da agitira za »Sokola«. Ej, saj bi Marijine hčerke tudi rade delovale za »Čuka«, toda pozimi se take živalice rade prehlade. Zato se bo mogoče še-le spomladi začelo znašati za čukarsko gnezdo v kak star šklambor. — »Sokoli« lažejo o g. kaplanu,« pravi oboleli dopisnik. — Saj jih lahko toži!

d Št. Rupert. Bližajo se božični prazniki. Vsak človek upa, da mu prinese Božič oni sveti mir, katerega človeštvo tako zelo potrebuje. Ne želi si pa miru naš kaplan Štrajhar, ki je obenem tudi jajčji in mlečni mešetar. Ta naš kaplan je v zadnjem času kar nekako zdijval. In župljani si žele miru — zato si tudi žele, da prestavi ljubljanski škof tega našega kaplana tja kam v Afriko, kjer bo lahko s svojim rjojenjem preganjal divjo zverino. Prav tako namreč vpije na prižnici in pozablja, da je v hiši božji. Žuga ljudem s hudičem in peklom in vpije nad naprednjaki, katere nazivlje brezverce in farizeje. Toda vprašamo: Kdo je brezverec, kdo je farizej, kdo je zanesel v našo občino prepir, kdo je povzročil, da brat brata ne pozna, da sosed soseda sovraži, da žena grdo gleda moža, če je ravno naprednega mišljenja. Naši duhovniki pač ne poznajo več evangeljske ljubezni do bližnjega — temveč zasledujejo edini namen, da kolikor mogoče iztisnejo iz ubogega kmeta. V nedeljo je naš župnik oznanil s prižnice, da se bo med kmete izplačalo za mleko dva tisoč kron. Kmetje so se že veselili, da bodo v enem mesecu dobili toliko denarja za

mleko. Pri izplačevanju so pa dobili samo kakih tristo kron. Toda še te kronce je hotel imeti naš kaplan za nek popolnoma nepotreben kip. Zahteval je, da mora vsak kmet in vsaka kmetica dati za nek kip srea Jezusovega eno krono. Kmetje in kmetice so se seveda temu uprli in niso hoteli dati toliko denarja. Takrat se je pa postavil pred vrata naš jeruzalemski romar Tomaž ter rekel, da je v resnici preveč ena krona, ker ženske doma denar rabijo. Toda kaplan je temu glasno in hrupno ugovarjal in zahteval eno krono. In ker se ga niso mogle otresti, so mu dve ali tri dale po eno krono; nato so pa Tomaža odrinile ter pobegnile. In prav je tako — kmet za se potrebuje trdo zasluženi denar. Zvečer je pa kaplan zbral vse »Čuke« v neki gostilni, kjer so popivali do ene po polnoči. In skoraj bi se bili topli. Pač lepa klerikalna izobrazba!

d Novi Lurd. Pravda med nekimi kmeti in šentjernejskim župnikom Lesjakom zaradi Novega Lurda je končana. — Kmetje so tožili župnika, ker je o njih pisal okrožnemu sodišču v Novem mestu, da so častilci Novega Lurda le iz dobičkarije. Župnik Lesjak je bil sicer obsojen na 50 K toda obravnava je vendar dokazala, kako sleparijo so duhovniki uganjali s tem Novim Lurdom. Župnik Lesjak je pri obravnavi priznal, da tisti studenec v Novem Lurdu ni imel nikoli čudežne moči, je nima in je tudi nikoli ne bo imel. Duhovniki so vedeli tudi že prej, pa tega niso priznali, nego varali ves svet, da se gode tam čudeži in priredili celo procesijo in cerkveno slavnost. Ko bi bil župnik Lesjak svojemu kaplanu Kolbeznu takoj pristregel peroti, ko je začel slepariti s tem Novim Lurdom, bi bil cerkvi prihranil sramotno blamažo, sebi pa mnogo sitnosti. Okrajno glavarstvo v Krškem je sicer prepovedalo božjo pot v Novem Lurdu, ali preprostih ljudi vzlic temu še ni izpametovalo. Tista znana procesija, inscenacija čudežne prikazni in slovesno blagoslovljenje čudežnega studenca po duhovščini — vse to je napravilo tak vtisk na preproste ljudi, da še danes ne morejo verjeti, da je Novi Lurd kot sleparija oblastveno prepovedana božja pot.

d Vače. Iz vaše okolice smo prejeli sledeče pismo: Oprostite, gospod urednik, da se tudi jaz, priprost kmet, upam oglašiti v vašem cenjenem listu. Po pisavi boste uganili, da je moja roka vajena držati le motiko in drevo, ne pa pero. A vendar bi rad kaj povedal iz življenja, ki ga mešamo v 20. stoletju. Povedati vam moram, da sem bil mnogo let naročnik »Domoljuba«. Bog mi grehe odpusti! Ugajal mi ni. Spoznal sem, da kar se tam bere, pišejo le mladi v gospodarskih stvarih neizkušeni kaplanetje. Naznanila predstav »marinaric«, samohvala raznih klerikalnih podrepnikov, obrekovanje naprednjakov in take reči, ki navadno napolnijo tisti papir, so mi že presedale, zato sem mu dal slovo. Ko pa je začel izhajati »Slovenski Dom«,

sem ga naročil za poskušnjo. Že prva številka mi je bila zelo všeč in sem si rekel: To bo pa nekaj za nas, kmete! In v resnici se mi je tako priljubil, da sem sklenil, ostati stalen naročnik. Iz »Slovenskega Doma« se izvejo vse važne novice naše mile domovine, kakor tudi novosti iz drugih krajev. Prinaša podučljive gospodarske nauke in druga, za nas koristna navodila. Vse hvale vreden pa je zato, ker nam objasnjuje klerikalno politiko iz zavoženega gospodarstva naše dežele. Pove nam tudi, kako pogubonosne za našo mladino so nekatere organizacije in društva, ki jih snujejo katoliški duhovniki, kar nam pričajo neštete obravnave sodišč. Ker nosim že precej križev na svojem vpognjenem hrbtu in sem v svoji mladosti prehodil mnogo sveta, sem do dobrega spoznal, kdo v resnici deluje za dobrobit kmeta in kdo za lastno malho. Zatorej prostodušno lahko rečem: Zavedni gospodarji, ne poslušajte tistih, ki vam zabranjujejo naročiti »Slovenski Dom«, ker njihova želja je, vas obdržati v temi. Ker je naročnina za celo leto le 3 kronice, naj ne bo hiše, kjer bi se ne bral »Slovenski Dom«, ako hočemo, da se nam nekoč uresniči besede pesnika Prešerna: »Vremena Kranjcem bodo se zjasnila.« Končno vam želim, gospod urednik, vesele božične praznike, srečno novo leto in veliko novih naročnikov.

Štefan Danise.

d V obrambo. Kakor običajno, tako me tudi v zadnjem »Domoljubu« dopisnik z Vač pri Litiji surovo napada. Že ton članka je tak, da se mora poštenemu človeku stideti, zato mi bo gospod dopisun blagovolil oprostiti, da se bom mogoče v obrambo svoje časti poslužil njegovih manir. Iz dopisa odseva brezmejna zlobnost, spremljana s surovostjo, kakršne je zmožen kvečjem kak šušar. Dasi sem že čez mesec na Dolah ter se popolnoma nič ne brigam za Majdičevo plodonosno delovanje, se me on še vedno rad spominja v »Domoljubu«. Smelo lahko trdim, od kje izvirajo ti izbruhi onemogle jeze, saj kdor kolikor koli pozna razmere na Vačah, ve, kdo edini je zmožen z lažmi zalagati »Domoljub«. Preidem k stvari. Dopisnik mi očita, da nimam mature, niti izpita vposobljenosti. Po temtaka sem baje že kot nadučitelj »po prežgani župi z nebes priplaval«. Res čudno, kako me je c. kr. deželni šolski svet mogel brez vsakega izpita imenovati nadučiteljem! Dopisnik naj blagovoli pogledati v štatus kranjskega učiteljstva, kjer bo lahko našel mesto, kjer stoji, da je Blaganje mature oproščen, sposobnostni izpit pa položil v l. 1905. Da pa nimam mature, ni bila kriva moja ne sposobnost, oziroma lenoba, ampak le dejstvo, da sem bil lačen. Trpel sem lakoto, in to na račun onih, ki so v dosego bogastva topijo v pobožnosti. Odkrito povedano: Zadnji grižljaj so mi vzeli klerikalci takrat, ko sem jim v Št. Vidu na Vipavskem ustanovil »Bralno društvo«. Mislim, da če

bi moral »Domoljubov« dopisnik z Vač v šolah toliko stradati kot jaz, bi danes gotovo ne znal drugega, ko čevlje krpati. Kako sem pa delal izpit učne usposobljenosti, naj se pa informira pri tovariših, ki so bili istočasno pri izpitu. Takrat se je dejstvo, da nimam mature, upoštevalo, in to sem moral pošteno čutiti. Da pa nisem prišel k izpitu nepripravljen, tako povoljen izid. Če pa misli lažnjivi dopisnik, da je tak izpit igrača, kako si tolmači dejstvo, da pri usposobljenostnem izpitu pade toliko učiteljev, dasi imajo maturo. Prepričan sem, da bi gospod dopisnik z Vač pri enakem izpitu padel, da bi ga za vselej minilo veselje do pedagogike, in tudi Majdičev, res pedagoški način strahovanja, da namreč tlači otroke vse sključene pod mizo, bi mu ne pomagal. Kar pa piše o neki elektriki, mlinu i. t. d., me nikamor ne zadene. Ves dopis, ki kar smrdi brezmejnega sovraštva do moje malenkosti, pa dokazuje, da mora biti dopisnik obseden ali pa no, tretje je nemogoče. Toliko v svojo obrambo. Poznate me, da pred krivico še nisem klonil tilnika ter da se, ko se gre za dobro stvar in resnico, ne bojim najkrutejših nasledkov. Menil sem, da bom imel na Dolah mir pred tako eiganskimi napadi, a sem se zmotil. Majdič mi ponuja boj in jaz sem mu na razpolago. — **Janko Blaganje**, nadučitelj, Dole pri Litiji.

d Iz Mokronoga. Bralnemu društvu v Mokronogu, ki v tem okraju najdalj izvršuje svojo narodno in kulturno dolžnost, je bil ugrabljen neutrudljivi član, večletni odbornik in predsednik, gosp. Vencajz. Njega bo društvo zelo pogrešalo. Na občnem zboru je bil na njegovo mesto izvoljen soglasno gosp. sodnik Hutter in za ostale odbornike gg.: Arh, Tekavčič, Kogej, Cvet, Pintar, Mazgon, Ledenik in Žlajpah. Novi odbor se bo čez vse potrudil, da doseže res zaželjene uspehe, da ubere tisto pot, ki je začrtana bralnemu društvu. — Kakor običajno, priredi tudi letos Silvestrov večer z zelo bogatim sporedom. Ponovila se bo nad vse priljubljena enodejanska burka »Luna ga trka« v repizi in »Stric Jaka« v premieri. Nato sledi živa slika »Staro in Novo leto.« Burka »Luna ga trka« se je pri zadnji uprizoritvi občinstvu, tako priljubila, da je hotelo zopetne uprizoritve, a se odbor za to ni odločil. — O tem avtoriziranem delu hočemo po predstavi kaj več izpregovoriti. — Vse vloge so poverjene osebam, ki so se že večkrat pokazale, da niso samo diletantje, ampak naravnost igralci. O polnoči bo imel gosp. predsednik slavnostni govor in voščil svojim članom srečno novo leto. — Po polnoči se bodo odajali politični slovenski in nemški časopisi v podnajem, na kar se prične prosta zabava s plesom. Bralno društvo ima voljo, da enkrat iztrga svoje člane iz krempeljev vsakdanjih skrbi, ter jim pripraviti lep, zabaven večer, od občinstva pa pričakujemo, da se bo temu odzvalo in istotako se nadejamo tudi od okoličanov. — Torej,

na starega leta dan ob osmih zvečer vsi k Pletersku!

d **Iz škocijanskih hribov.** Ni še dolgo, kar se je ustanovil v Škocijanu »Orel«, pa že kaže ne samo v Škocijanu, ampak tudi po hribih svoje sadove. — Dne 30. novembra so na Telčah »selcirali«, kot se je eden sam izrazil in da so se popreje do dobrega napili žganja. Po »seleiranju« pa so napadli poštene fante in jih klicali na »korajžo« ter to celo s puškami, pri čemur sta bila dva od napadenih celo obstrljena. Pripomniti je, da so ti »Čuki« po 14 in 15 let stari, škocijanski kaplan kot načelnik »Čukov« pa si naj šteje v sladko zavest, da svoje ponočne ujede tako vzorno vzgojuje, in to osobito v duševnem oziru. — Mladi »Čuki« so se morali že zagovarjati pred c. kr. okrajnim sodiščem v Mokronogu in kdo ve, če ne bodo stali pred štirimi sodniki v Novem mestu. — Starši, taka je klerikalna vzgoja, v katero tako zaupate!

d **Za resnico na Raki.** Naš zaupnik, ki dobro pozna razmere na Raki, nam piše: Zbolelo me je, ko sem čital v zadnjem »Slovenskem Domu« škodoželjni napad na zaslužno raško trojico, gg. Bona, Dernovška in Šiška. Da se v tako zakotni kmečki župniji, kakor je Raka, ne da prodreti z glavo skozi zid, to je spoznal dopisnik sam. Od tod zavist proti onim, ki znajo računati z razmerami, ter so si najprej pridobili vpliv in veljavo, da morejo previdno in taktno res kaj storiti za pravi napredek in za narodnost. Jako neokusno je očitati g. trgovcu V. Bonu, da je konjski mešetar. Da bi le imeli Slovenci dosti tako podjetnih strokovnjakov, potem ne bi tujci, Čifuti in Cigani odnašali iz dežele dobiček. G. dopisnik, ali raje privoščite dobiček tujim pijavkam, kakor rodnemu bratu? Gg. Bon in občinski tajnik in posestnik Dernovšek imata glavno zaslugo, da se je na Raki ustanovila podružnica družbe sv. Cirila in Metoda in da prospeva. G. dopisnik se ni upal lotiti tega nehvaležnega dela, pridobil ni nobenega člana ter ni na zborovanje ni prišel. Omenjena gospoda pa se nista zbalala ne zamere, ne žrtev. Ako bi gosp. Bon zvesto služil ukazom iz farovža, bi tega ne bil storil. Ko sta pri podružnični veselici sodelovala dva mladeniča, ki sta v Marijini organizaciji, poslal je g. župnik njuna očeta z grožnjo, da mladeniča takoj izključi, ako zadnji trenotek ne odstopita od sodelovanja. In tako je sledil g. Bon kot hišni gospodar ukazom iz farovža? Mladičema je rekel: »Sodelovala bodeta na mojo odgovornost, mi ne delamo nič pregrešnega, temuč edino za pomoč našemu zatiranemu narodu!« G. dopisnik, kdo je bil tisti, ki je šel k župniku tožiti gg. Bona, da ne hodi v cerkev? Ali morete g. Bona dosežati v delu in žrtvah za pravi napredek in narodnost? Ali ste član »Sokola«, kakor g. Bon? In g. Bon žrtvuje mnogo za vse narodne namene, posebno za Ciril - Metodovo družbo, a ne le par vinarjev, temuč desetake. Njegov na-

biralnik bo imel kmalu častno diplomu, dasi ga nima niti še eno leto. Pri izpraznovanju se dobe v njem petkronače, ki prihajajo vse iz njegovega žepa. Ali je pošteno, grditi take moze ter jim delati ovire in pristuditi delo? Kdo bo vodil in vzdrževal podružnico, ako nam te rodoljube odtujite? Isto velja tudi o g. Dernovšku, ki je po sreči in dejanjih gotovo bolj napreden in naroden, kakor dopisnik. Razlika je le ta, da ni vihrav kričar ter ne nosi svojih nazorov na jeziku, temveč zna računati z razmerami. In župan g. Šiška. V srce mu ne vidimo, vemo pa, da je naroden skozi in skozi, navdušen za Ciril - Metodovo družbo ter pri ljudeh splošno priljubljen. V občinskih stvareh je tako delaven in skrben, kakršnega župana ta občina še ni imela. — Torej, g. dopisnik, ako ste res narodnjak, ne razdirajte sloge pri delu za narod, temveč tekmujte raje z obrekovanimi v delu in žrtvah za narod. Dela in prostora je za vse dovolj. O napadenih gospodih pa smo uverjeni, da jih take stvari ne spravijo iz ravnotežja, ter jim ne vzamejo vneme za delo in žrtve za narod.

d **Iz Ribnice.** Tamburaški odsek ribniškega »Sokola« priredi na dan Sv. Stefana, 26. t. m., svoj prvi koncert v sokolovi telovadnici (pri Cenetu). Po koncertu prosta zabava in ples. Pričetek ob pol 8. zvečer. Vstopnina za osebo 1 K, za družino 2 K. K obilni udeležbi vabi odbor. — Na zdar!

d **Ribniške novice. (Odgovor »Domoljubu«.)** Ker v Ljubljani »Domoljuba« še nisem videl v nobenem javnem lokalu, ter me je šele sedaj nekdo opozoril na št. 49, kjer se mi očita baje ponesrečena ribniška kanalizacija, nisem mogel preje odgovoriti na smešna očitanja. — Pritožbe zaradi ribniškega blata so se čule, odkar poznam ribniško dolino. Tudi »Domoljub« se je večkrat izpodtikal nad njim, a odpravil ga ni. Že pred 16. leti, ko sta se delala vodovod in dovozna cesta, se je splošno spoznala potreba kanalizacije v trgu, ako se hočemo iznebiti blata in luž ob dežju. Ker je pa imel trg takrat mnogo drugih stroškov ter je »Domoljubova« stranka že pri vodovodu, dovozni cesti in radi postaje delala dovolj opozicije in sitnosti, se je morala kanalizacija odložiti na ugodnejši čas. »Liberalna škricarija«, kakor imenuje »Domoljub« napredne tržane, pa je pridno nabirala sklad za kanalizacijo. Posojilnica je v to svrhu naložila okroglo 4000 K, gg. J. in Fr. Podboj sta volila po 400 K in prirejale so se tudi veselice. Na ta način se je čez leta nabralo precej tisočakov, ter se je izprosila tudi primerna deželna podpora. To dokazuje, da smo imeli najboljšo voljo, očistiti tržke ulice, gotovo boljše, kakor »Domoljubov« dopisnik s svojim hujskanjem in zabavljanjem. Pred okoli štirimi leti je županstvo prosilo pri deželnem odboru, da deželni stavbni urad napravi potrebne načrte. Deželni odbor je prošnji ustregel ter po svojem tehniku dal napra-

viti načrte. Županstvo je postopalo previdno in pametno, da je naročilo načrte pri izvedencu, pri kovaču in ne pri kovačku. Smešna je tedaj trditev, da sem menda jaz napravil načrte. Ako res »Domoljubov« dopisnik sam to veruje, potem je mogoče, da se tudi med njegovimi bralci nahajajo tako brihtni ljudje. V 24. letih sem opravljal v Ribnici različne posle, a cestar, ali cestni inženir pa vendar nisem bil še nikoli. Ako skrbni dopisnik meni očita grajane načrte, je zgrešil pravo adresu. Meni se zdi, da ga ni vodila skrb za blagor občine, ampak da je hotel le meni kako zasoliti. Ako načrti niso dobri, zadeva županstvo in mene tako malo krivde, kakor »Domoljubovega« dopisnika zaradi letošnjega izredno slabega vremena in slabe letine. Obravnave zaradi kanalizacije in vse drugo se je vršilo že po mojem odhodu iz Ribnice. Pri ogledu je bil čas ugovarjati in dajati dobre svete, ako ste gospodje tako kunštni. Menda vendar niste svojih pametnih misli namenoma zamolčali, škodoželjnost ni lepa čednost. Sicer pa kanalizacija v Ribnici vendar ni tako obupno zavožena, kakor »Domoljub« pravi. Gotovo se dobro obnese na Mlaki, kjer je bilo dosedaj največ blata, tako tudi v zgornjem delu trga proti sodišču in pred šolo. Težavna je stvar po sredi trga zaradi neugodnega cestišča in lege hiš. Nekatere hišne veže tiče pod cestnim nivojem v zemlji. Upati je, da se tudi tu odpravijo nedostatki in da se najde oblika, ki bode ustrezala namenu in pomirila duhove. Globoki betonirani kanali bi bili stali šestkrat toliko. Zaradi tega in vsled neznatnega padca in nizkega cestišča v primeri s potokom, se je odločilo za koritnice. Potrebno je, potrpeti čez zimo in pomisliti, da delo ni dovršeno, ampak da se je moralo ustaviti zaradi neprestanega deževja in nastale zime. Da prekopane ulice, posebno ob dežju, ne morejo dobro izgledati, lahko uvidi vsakdo, tudi brez posebne brihtnosti. Delo se je brez krivde županstva prepozno pričelo. Vremenskih nezgod tudi prihodnji občinski odbor ne bode mogel panati in tudi ne hiš predstavljati. — Kdor hoče in more biti objektiven, mora priznati, da se je ravno letos mnogo storilo za olepšanje trga. Sicer »Domoljub« v zadnji številki (50.) priznava, da so tudi v drugih krajih, kjer nevirano S. L. S. sama gospodari, »pota in ceste take, da je boljše, da se ne govori o njih, bilo bi sramota, ako svet izve o njih. Kmalu bodo taka, kakor ribniški trg sedaj, ko so ga zglihali.« Tedaj je drugod še slabše, kjer ribniški škrici nimajo besede. Poglejte cesto čez Sušje na Novo Štifo itd. Posebno letos se čujejo povsod pritožbe o slabih in blatnih cestah, tudi v mestih. — Ker je ogromna občina občinskih uprav v klerikalnih rokah, moramo logično sklepati, da imamo več klerikalnega, kakor liberalnega blata. Vse se ne da odpraviti na deželne stroške. Dežela sama tiči v hudem blatu, t. j. v dolgovih. Odpravljajte blato

vsak pred svojim pragom. O novem občinskem in cestnem zakonu ob drugi priliki. — Pobiljal sem le tista določila teh zakonov, o katerih sem prepričan, da so krivična. Pobiljal sem tudi draginjo, pod katero trpi ogromna večina mojih volilcev in ki tudi kmetu ne koristi. Našemu kmetu primanjkuje živine ter jo mora sam drago plačevati, ako hoče kaj prirediti. Za to pa zaprtje mej ni pravo sredstvo. Draginja postaja tako huda in splošna, da že konkuriramo z Ameriko. Tudi pri nas so delavci že tako dragi, da našim ljudem ni treba iskati kruha v Ameriki, kjer se pogosto izpridijo fizično in moralno. Mnogi zapuščajo svojo domovino in svojce, ne iz revščine, ampak zaradi neznosnih domačih razmer in hrepenenja po bogastvu, česar pa navadno ne dosežejo. »Domoljub« svari naše pravdarsko ljudstvo pred pravdami. V tem oziru se strinjam z njim. Vselej ni bilo tako. Večkrat se je prepirljivo ljudstvo na javnih shodih hujskalo zoper sodnike ter izpodkopavalo zaupanje do njih. Pri mnogih se je vzbudila pravdarska strast in mnenje, da se jim krivica godi. Tudi priganjačev se ni manjkalo. Take razmere so nezdrave. Upam, da mi bode stranke, s katerimi sem imel službeno opraviti, pritrdile, da sem se neznosno prizadeval, jih odvracati od dragih pravd. Da mi moj protivnik ne bode dalje očital boječnosti, podpisujem s spoštovanjem vdani

Fr. Višnikar.

d **Kostanjevica.** Premeščen je iz Kostanjevice v Novo mesto sodni kancelist gosp. France Adamič, in sicer pride na mesto vpokojenega sodnega nadoficijala Čečeliča.

d **Metlika.** Trgovci in obrtniki v Metliki so odpravili običajne koledarje in darila, ki so jih doslej dajali ob novem letu svojim odjemalcem in so po gospodu Milanu Guštinu darovali 140 K v dobrodelne namene, kateri znesek se je razdelil takole: mestnim revežem 50 K, podružnici sv. Cirila in Metoda 30 K, »Sokolu« 20 K, godbenemu klubu 20 K in Čitalnici 20 K.

d **Bela Cerkev.** Na večer sv. Miklavža so vlomili neznani »parklji«, ki so strašili otroke tisto noč, v zidanico Janeza Bobiča iz Sel pri Beli Cerkv. Vzeli so okoli 150 l vina in ga odnesli, da ga bodo imeli za praznike. Vrata so s silo, najbrže z vzvodom vlomljena. »Parkljev« seveda ni dobiti, ker si najbrže v Hadu gase žejo.

d **Tatvina v Trebnjem.** Posestniku Antonu Zupančiču pri Trebnjem je bilo v noči od 16. do 17. decembra iz hleva ukradenih par volov, vrednih okrog 900 K. — Žandarmerija v Trebnjem je takoj dne 17. decembra zjutraj zasledovala tatu in vole proti Ljubljani, a brez uspeha. Še isti dan je prignal te vole nek tujec v Zatično k posestnici Frančiški Lampret, tožil ji je, da so voli vtrujeni in da ne more dalje z njimi. Lampret je kupila te vole od tujca za 800 K, nakar je prodajalec volov neznan kam odšel. O tej tatvini so bile vse bližnje

orožniške postaje brzojavno obveščene, med temi tudi ona v Zatični in kljub temu, da so se ukradeni voli nahajali cele tri dni v neposredni bližini zatiške orožniške postaje in se je splošno govorilo, da so dotični voli najbrž oni v Trebnjem ukradeni, se radi tega nihče ni ganil. Vest o teh, v Zatični prodanih volih, se je privatnim potom zanesla v Trebnje. Ondotni načelnik orožniške postaje, gosp. Serpan, se je vsled tega dne 20. decembra podal v Zatično, tam ukradene vole zaplenil in sploh skrbel za to, da jih je pravi gospodar dobil nazaj. Vsa čast in hvala temu vestnemu in energičnemu varnostnemu organu!

d **Tomaževa Vas pri Beli Cerkv.** Janez Rodič, posestnikov sin iz Tomaževe vasi pri Beli cerkv. je šel dne 11. decembra s Francetom Hudoklinom v Zavinjek k dekletu v vas. Ko sta šla oba fanta z dvema dekletoma po vasi, so jih nenadoma napadli neznani fantje in Rodiča takoj pobili na tla, Hudoklin pa ni zadobil nevarnih poškodb. Rodiča so prepeljali popolnoma nezvestnega v bolnišnico v Kandijo.

d **Kostanjevica.** V levo oko je ustrelil po domače Furlanov Tonče iz Gornjega Bana pri Kostanjevici dvanajstletnega Janeza Zupana s svinčenimi zrni za tiče. Zadel ga je pa tudi po ostalem životu, tako, da so ga morali oddati v bolnišnico usmilenih bratov v Kandijo. Če bo prišel ob oko, se še ne ve.

d **Iz Zagorja.** France Habé in Primož Podjed, delaveca pri gospodu podjetniku Suligaju sta se napravila med odmorom opoldne iskat sovo, katere nista dobila. Nad rudniško graščino sta pa dobila nekaj nenavadnega, namreč tri vrste cvetk, in sicer: rumene trobentice, belo marjetico, tretjo pa še eno nepoznano. — Res, redok slučaj v tem času.

Gorenjski novičar.

g **Št. Vid nad Ljubljano.** Naš župnik se je v nedeljo na prižnici strašno jezil nad moralno propadajočimi ljudmi. Gotovo je imel v mislih mirenskega župnika Kocjančiča in njegovo Franico, ali polešniškega župnika Tomaševiča, ali pa mislil na čenstohovske menihe, ki so v znamenju verepočenjalitake svinjarije, da jih dosedaj enakih ni bilo slišati in jih zlepa tudi ne bo. Jezil se je tudi nad pohujšljivimi knjigami. Pri tem je seveda mislil na škofovo rdečo brošuro, ki je pisana toli ostudno, da presega v tem vse druge, najbolj nesramne čifutske knjige, kar jih je bilo kdaj tiskanih na svetu. Toda to nas Šentvidčane prav nič ne briga. Ako se Zabretu svinjarije, katere počenjajo njegovi stanovski sobratje, zde vendarle prevelike, naj se o tem z njimi na samem pomeni. Njegova dolžnost je, da slabosti svojih duhovnih sobratov primerno zakriva, ne pa da na prižnici javno raznaša njihove grehe. —

g **Zabretu v album.** V nedeljo ste »prečastiti« napravili pridigo za žene. Mi možje bi ne imeli nič proti temu, ako bi jim vi razlagali kaj takega, kar je v resnici potrebno za-nje. Toda žene so nam pravile, da ste se v tej pridigi na »Slovenski Dom« tako jezili in odskakovali, da ste bili podobni pajacu. Iz tega lahko spoznamo, da skušate s takimi pridigami pripraviti naše žene v to, da bi one apelirale na nas možje, da bi se sedaj, ko se bliža novo leto, ne naročili več na »Slovenski Dom«. Toda povemo vam, g. župnik, da se prebito motite! Naše žene niso toli neumne, da bi ne vedele, za kaj vam gre. Zato se vaših pridig prihodnjic ne bodo več udeleževale. Mi pa bomo skrbeli, da »Slovenskemu Domu« ne le sami zvesti ostanemo, ampak da pridobi vsak izmed nas še enega novega naročnika za naš preljudi »Slovenski Dom«!

Več možakov.

g **Št. Vid nad Ljubljano.** Naš prečastiti župnik se je pretečeno nedeljo v cerkvi na prižnici zopet prav krepko zavzemal za umazane liste in knjige. Gotovo je mislil tudi na »Slovenski Dom«, samo imenovati si ga ni upal. Šentvidčani se gotovo ne ustrašijo njegovega rogoviljenja, ter si ga v prihodnje še v večjem številu naroče.

g **Št. Vid nad Ljubljano.** Imenitno spričevalo si je dal naš dični Zabret pretečeno nedeljo, ko je raz leco priporočal v naročitev klerikalne časopise, hotel je namreč s svojim priporočilom prepričati poslušalce, da so le klerikalni časniki pisani za moralno vzgojene ljudi, oziroma le ti časopisi zamorejo take ljudi vzgojiti. Da to ni res, nam pač ni potreba navajati, ker vsakomur je znano, da najboljši Zabretovi pristaši v Št. Vidu, Vižmarjih ali Dravljah so najbolj moralno pokvarjeni. Doigrali, oziroma doigravajo se pri teh ljudeh taki procesi, da se prav s prstom lahko kaže za njimi; o kaki morali pa pri njih še govoriti ni, dokaz, da se iz klerikalnih časopisov, oziroma od Zabreta morale ne da priučiti. Svojo klobasarijo pa je zaključil s stavkom: »To vam govorim tukaj kot vaš dušni pastir, ker je to moja dolžnost, ko bom pa drugod, bom pa drugače!« Jako imenitno! Zato torej je priporočal klerikalne časopise, ker je to njegova dolžnost. In na to je govoril tudi o morali na prižnici. Ko je pa drugod, torej, ko mu je treba tudi dejansko pokazati nauke, s katerimi pripravira svoje backe, tam pa sme pozabiti na moralo in na vero, tam je pa drugače. Da, Zabret, jako dobro si povedal, in le žal, da je to tudi resnica.

g **Iz Št. Vida nad Ljubljano.** Nepoštena služkinja. Orožniki so aretirali deklo Ano Mihovec, službujočo pri Iv. Trampušu, posestniku v Vižmarjih, ker je na sumu, da je poneverila svojemu gospodarju vsoto okrog 30 K in več drugih stvari. V njeni skrinji so našli več ukradenih predpasnikov.

g **V Šmartnem pod Šmarno goro** stanujeta v svoji napol podrta hiši že priletna

samea Luka in Marija Turk. Imata precejšnje premoženje, a pri tem životarita (ne živita) v takšni puščobi in revščini, da si večje ni misliti. No, če si hočeta ta dva skopa in dovolj premožna starina končati življenje po svojem trmastem okusu, ne zamerimo jima. Nedopustno pri tem je to, ker po svojem vzorcu stradača (strojita) tudi še štiri glave goveje živine, zaprte v napol podrtem hlevu. Turkova nista pripravila niti bilke mrve, ne lističa nastelje živini; skrajno mršava živina stoji malone do kolen v svojem gnoju. Za klajo ji meče gospodar šop trhle ajdovice kar na gnoj, ker so jasli, kamor se krma poklada, že razpadle. Na prigovarjanje sosedov, da naj vendar živino prodasta, odgovarjata Turkova: »Če midva pogineva, naj pa še živina.« Orožništvo je to bolno zanikrnost ogledalo, naznanilo pristojnemu oblastvu, a ne vidimo nobene odpomoči. Kadar pritisne zimski mraz, bomo našli Turkova živinčeta v Šmartnem pod Šmarno goro zmrzla v pol podrtem hlevu. Da se kaj takega skoraj pred mitnico ljubljanskega mesta ne zgodi, blagovoli pristojno oblastvo takoj ukreniti, da se živina takim ljudem odvzame, jo izroči v rejo pametnim posestnikom, ali pa proda.

g Lukovica. Občinski odbor lukovski je dne 15. decembra imenoval soglasno g. Josipa Žmavca, c. kr. deželnega sodnega svetnika v Novem mestu, svojim častnim občanom za njegove zasluge, ki si jih je pridobil za časa svojega službovanja na Brdu za ubožni zaklad te občine.

g Iz Trate nad Škofjo Loko. (Krščansko usmiljenje.) Malokdaj se izve kaj novega iz naših krajev. Iz vseh strani poročate novice o tem in onem. Seveda največ o naših ljubeznivih svetnikih, klerikalcih, že tu na zemlji. Svetnike se imenujejo sami in zavijajo oči proti nebu. Oni so vse, dajejo najlepši zgled ponižnosti, pobožnosti, darežljivosti in ljubezni do bližnjega, le ljubezni do svojega dobička in napuha. Tak zgled, kako izvršujejo klerikalci največjo Kristusovo zapoved ljubezni do bližnjega, in to z župnikom vred, lahko poročamo svetu tu od nas. Pred nekaj časom ste poročali, kako so odslovili, ali župnik, ali kaplan, organista na Vačah pri Litiji in ga zapodili z družino vred s trebihom za kruhom, ali pa pogini. — Nekaj takega je tudi tu pri nas. Tudi pri nas so pognali organista, to se pravi z novim letom mora iti. Pa ne mislite, da je naš organist kakšen liberallec, ali naprednjak. Kaj še! Klerikalec je, in še hud klerikalec. Ko so bile občinske volitve, se je pehal za klerikalce, da je bil še celo nekaj dni zaprt za-nje radi prestopka volilne postave. Prav nič se tedaj nimamo vzroka ogrevati zanj. Če pišemo te vrste, hočemo le pokazati, da imamo mi, če tudi nas imate za brezverce, več vere, kot vi. Naš organist bo šel. Revez ima družino, mnogo otrok, enega dečka celo v škofovih zavodih. In zakaj mora iti? Strmite, ljudje božji! Zato, ker ima veliko

otrok. Šest ali sedem let je tu pri nas. In naši modri občinski katoliški možje so si mislili: Kmalu bo deset let in zadobil bo občinsko pravico. Otrok je dosti, občina bo skrbela za vse to. Pritisnili so na župnika, saj ga poznate, vsaj po imenu, Brajca iz Sore, ta je zdaj pri nas, da mora organistu odpovedati službo, da ne bo še kdaj ta beračija nam v nadlego. In zgodilo se je. Župnik Braje, katoliški duhovnik, ki mu bi moral biti znan nauk Kristusov, saj se imenuje njegov namestnik, mu je odpovedal službo in sredi zime vrgel očeta z družino na cesto. No, zdaj pa naj še kdo reče, da so klerikalci verni ljudje. Hinaveci so in nič drugega. Pa naj se mi po njih ravnamo? Pojdite, pojdite! Mi že lahko brez vas ostanemo, vaših nauk in zgledov prav nič ne potrebujemo. — Tu se vidi, kakšni so naši štemplani katoličani. Pa to ni edini slučaj, že so se zgodili taki primeri, da so prisilili gospodarja, da je odpovedal stanovanje družini, da se mora izseliti iz občine. Mi ne poznamo postav kot Presekar, ta mladi Presere in Mostar, vendar se nam zdi malo čudno, da ima županstvo tako moč, da kar kratkomalo na cesto meče ljudi, če to ne, pa iz občine hoče s silo prepoditi. To je vendar čudno? Je že prav, da se varuje občina, a tako obsojati ljudi, kakor da bi bili ubožnejši ljudje obsojeni v večno ubožstvo, da bo morala občina za nje skrbeti, se pa vendar ne more naprej prerokovati. Lahko se zgodi, mi nobenemu ne privoščimo tega, da pride iz najboljše hiše lahko poslej ta ali oni na srenjo. Saj vidite! Bile so bogate, najbogatejše hiše in zraven še mogočne, vse je šlo. O tem naprej soditi, je prenačljeno in ne človeško, še posebno nespodobno za take moze, ki se ponašajo, da drže in vzdržujejo cerkev in našo katoliško vero. Te seveda ne drže; drže pa moč in oblast duhovščine, da sme v vse, tudi v posvetne reči vtikati svoj nos, četudi je nič ne briga. Ker smo že prej povedali, se mi ne ogrevamo za organista, kot političnega somišljenika, pač pa kot za človeka. Pravijo, da sužnjev ni več. Najnovejši sužnji so vsi, ki so le količkaj odvisni od klerikalcev, posebno pa od duhovščine. In to so cerkovniki, mežnarji in organisti. Že je prešlo v pregovor: Kdor ni malo udarjen, ni mežnar!

g Škofja Loka. V naši okolici se je zgodila velika nesreča. Dne 14. decembra je šel 73letni Anton Stanonik iz Podobene delat v jamo, kjer se koplje skrilj in ki se nahaja na Velikem Griču pri Gabrski Gori. Kamnje se je podrlo na njega ter ga ubilo.

g Škofja Loka. M. Trojar in Fr. Vidmar na Ljuši pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko že davno nista bila prijatelja. Fr. Vidmar, po domače: **Pstotnikov France**, je tudi domač pesnik. Ne zna niti pisati, ne brati, (let mu je 40), a ima dober spomin, da vse svoje pesmi zna na pamet. Te pesmi, ki so ponajveč prigradnice, deklamuje

ali obenem po znanem kakem napevu poje v veseli družbi, s čimer zasluži mnogo dvojčico. Inteligentniki so zapisali že mnogo pesem Pstotnikovega Franceta, da se tako ohranijo. Pred nekoliko dnevi se je Pstotnikov France vračal s puško na rami z lova mimo Trojarjeve (vulgo Medvedove) hiše. Pstotnikov pes se je zatekel v Trojarjevo hišo, na kar ga je gospodar, nekaj mlajši od Pstotnika, zapodil iz hiše. To je razsrdilo Pstotnika, ki je Trojarju rekel, naj psa pusti na miru. Trojar pa je jel pobirati kamenje, da bi se lotil Pstotnika, na katerega je bil jezen menda tudi zato, ker mu je posvetil neko zbadajočo pesem. — Pstotnikov France je snel puško z rame, nameril proti Trojarju, zavpivši: »Če ne miruješ, bom streljal!« Ker menda Trojar ni hotel mirovati, je ustrelil, na kar se je Trojar smrtno zadet zgrudil na tla. Živel je še eno uro, toliko, da ga je župnik od Sv. Lenarta lahko dal v sv. olje. Pstotnikov France se je zavedel svojega čina, šel domov, se preoblekel ter osebno šel se javiti sodišču. Komisija je potem izvršila obdukcijo. — Mi jako obžalujemo ta čin, posebno še zato, ker je šegavega Franceta vse imelo rado.

g Sava na Gorenjskem. Dne 9. decembra ob 11. ponoči je prišel občinski stražnik Ivan Osvald v gostilno Jožefa Mencingerja na Savi ter naznanil policijsko uro. Ker ga je eden od gostov razžalil, je policist energično zahteval, naj se drži policijska ura. Nato je sicer odšlo nekaj gostov, vendar so pa na cesti tako razgrajali, da je moral stražnik zopet nastopiti zoper kalilce nočnega miru. Tovarniški delavec Janez Weithauser je potegnil nož in dvakrat sunil stražnika v ramo, medtem sta pa brata Peter in Anton Grajžar tolkla stražnika z latvo. Osvald je težko ranjen. Petra Grajžarja je drugi dan orožništvo aretiralo ter izročilo sodišču, dočim sta Anton Grajžar in Janez Weithauser pobegnili v Ameriko.

g Rateče na Gorenjskem. Pri nas živi skoraj gotovo najstarejša oseba na Kranjskem, Marija Erblisch, ki je stara 102 leti. Žena je še vedno jako čvrsta.

Notranjski novičar.

n Iz Postojne. Tamburaško-dramatično društvo »Sovič« v Postojni priredi na Silvestrov večer, dne 31. decembra, v hotelu »Ribnik« zabavni večer s tamburanjem in plesom. Prijatelji tamburašev in plesa dobro došli. Tamburaško-dramatično društvo »Sovič« v Postojni priredi na dan Sv. Treh kraljev, dne 6. januarja 1911, ob 8. zvečer v hotelu »Ribnik«, svoj redni občni zbor.

n Vrhnika. Vrhniki »Sokol« naznanja, da bo dne 31. decembra 1910 priredil v prostorih »Narodne čitalnice« na Vrhniki svoj prvi »Silvestrov večer«. — Letošnji »Silvestrov večer« bo za vrhniškega

»Sokola« prva prireditelj te vrste, vsled česar si bo društvo štel v nalogo, da postreže došlim z najbogatejšim sporedom. — Podrobnosti bo naznanil »Sokol« pozneje. — V predpustu, dne 5. svečana 1911 se pa priredi »Sokolova maskarada«, na kar društvo obiskovalce svojih prireditev in prijatelje »Sokola« že danes opozarja. — Čuje se, da se bode vršila maskarada na ljubljanskem barju, četudi tvrdka Czeczowiczka še ni končala svojih del in tudi če bi segala megla preko »Ljubljanskega vrha«.

n Unec pri Rakeku. V noči na 10. decembra je vlomil nekdo v prodajalno trgovca Avgusta Belleta na Unec pri Rakeku ter odnesel miznico z denarjem vred. Miznico so drugega dne našli nedaleč od Belletove hiše.

n Sovodenj. Tukajšnje »Kmetijsko izobraževalno društvo« priredi javno predavanje. Predaval bo g. jurist Alič iz Gorenje vasi dne 26. decembra 1910, to je na dan sv. Štefana ob pol 2. popoldne v prostorih g. župana Val. Freliha v Sovodnju. Predavalo se bo o »Napredni ideji«. Društvo vabi vse prijatelje, da se predavanja udeležijo.

n Begunje. Dne 12. decembra so našli v potoku Cerknishčica pri Begunjah truplo 50 let starega, pri gradbi vodovoda zaposlenega delavca Tomo Turešića iz Hrvaškega. Pogrešali so ga od 8. decembra. — Najbrže je bil pijan in se je ponesrečil.

n Iz šmihelske občine pri Košani nam piše prijatelj našega lista: V nedeljo sem bil pri maši v šmihelski cerkvi. Po maši stopi mali možiček (občinski sluga) pri cerkvi pod lipo na kamen in nam prične pripovedovati, koliko občinskih naklad bo treba prihodnje leto plačevati v naši občini. Strah nas je obšel, ko smo slišali, da bomo morali plačevati občinskih doklad 100% in nekatere vasi še več. Tisti, ki plača 100 K davka, bo torej moral prihodnje leto plačati 200 K in še več. Slišalo se je glasno vzdihovanje in toženje, nekateri so rekli: Bomo dali vse, pa pojdemo iz naše občine, tukaj ni več živeti. V naši občini je napravil vse to človek, kateri ne ve, kako kmet živi in kateri je sicer v lemenatu hlače trgal, drugih izkušenj pa nima, živi v izobilju in ne pozna siromaštva, to je prejšnji naš kaplan, sedanji župnik Košanski. Ko je bistra glavica prišla kot mlad kaplan v našo cerkev, je znal, kakor lisičica zvito pridobiti slepe občane. Ustanovil je posojilnico, konsumno društvo (zadrugo) in Bog si vedi še kaj. V občinski odbor so bili izvoljeni njegovi kimavci; kar si je izmislil, to je imel. Ukazal je, zidati nov hlev za živino, kar se je takoj zgodilo, novo moderno pokopališče, katero bi zadostovalo marsikateremu mestu, ne ubogi šmihelski kaplaniji itd. In zdaj, ko je kot župnik v Košani, je zopet tam zgradil nov hlev za živino, katerega moramo mi plačevati. Še sami ne moremo živeti, ker nimamo dohodkov, nimamo gozdov,

katere bi sekali, nimamo rudokopov, nimamo tovarn, v katerih bi si kak novčič prislužili, nimamo velikih zemljišč, katere bi odprodajali, da bi mogli plačati občinske doklade. Ali naj spimo, dokler nas ne spravijo na beraško palico. Zdaj mislim, se bodo vendar odprle vsem očim, ko pride birič zarubit temu in onemu kravico za občinske doklade. Ko bi gospodarili v naši občini izkušeni napredni možje, kateri vedo, kako se živi, ne bi prišla naša občina na propad, ne bilo bi treba za poslopja obresti in kapital plačevati, in bi občani še obresti vlekli od kapitala. Saj lahko vidimo, kako gre v drugih občinah, kjer so izkušeni možje v odboru, kateri vedo, kako se živi. Torej, kmet, izprevidi, in ne voli za župana krojača iz zadruga, da ti bo hlače, oziroma žepe porezal!

n Iz Matenje vasi na Notranjskem se nam piše: Ker se je oglašil nek gospod v »Domoljubu« napram dopisom, kakor on pravi v »liberalnih listih«, smo moralno prisiljeni, njegove oslabele možgane (tudi njegov izraz) malo v red spraviti, ker iz njegovega dopisa je razvidno, da so mu močno opešali. Evo dokazov, da ne razume, oziroma da iz hudobije noče razumeti, kaj čita: 1. V dopisu v »liberalnih listih« se ni lopnilo niti najmanj po g. župniku, temveč po kimavcih. Ravno tako se je v dopis poganjal za cenejšo gradbo šole. — Stavbeni izvedenec je izjavil, pa tudi vsak človek z možgani, kateri še količkaj delujejo, mora pripoznati, da bode gradba na sedaj določenem prostoru, navzlic temu, da se prostor zastonj dobi, veliko dražja, nego na drugem predlaganem prostoru. »Štaenarji in birti«, kateri plačujejo večino občinskih doklad, bi bili pa vsled drage gradbe najbolj prizadeti. Kar se pa velikih odstotkov tiče, se vidi jasno iz kupčije z vagoni koroze, katero so posamezni posestniki naročili, ter slabo blago dražje plačali, nego dobro pri domačih »štaenarjih«. 2. G. dopisnik naj se informira pri g. župniku, je - li res ali ne, da je on (g. župnik) pri glasovanju glede prostora za zgradbo nahlulil člana krajnega šolskega sveta, ker je bil ta v dvomih, ali bi glasoval, ali ne: »No, Ž., ali vi ne bodete!« in oni je nato v strahu dvignil roko. Čuje se celo, da ga je g. župnik pri tem pozivu tudi dejanski opozoril s sunkom pod rebra. Kar se pa poboljšanja »liberalčkov« tiče, naj si g. dopisnik nikar preveč upov ne dela. Vsak, tudi še tako zagrizen »liberalček« spoštuje, ter rad občuje z dobrim duhovnikom, ne da bi pri tem zatajil svoje prepričanje ter slekel svojo »volčjo obleko«. Če je pa neznajnej, potem sploh ni več »liberalček« ter spada, kamor vsi drugi neznajnejši, v najmočnejšo stranko na Kranjskem. Liberalček.

n Dolenji Logatec. V naši vasi se je dne 14. decembra izvršila prav premetena tatvina. Dne 14. decembra je prišla k Neži Trevnovi v Dolenjem Logatecu neka ženska ter jo prosila za prenočišče. Pravila ji je,

da prihaja iz Idrije in da kupčuje z jajci. Trevnovka je ugodila njeni prošnji ter jo prenočila. Naslednjega dne je poslala Trevnovko po žganje. Med tem časom ji je ukradla barantavka iz neke skrinje 68 K, na kar se je od Trnovke poslovila. Tatica je stara okoli 40 let, srednje velikosti, suha, ima rdeč obraz in precej velik, špičast nos. Oblečena je bila v precej slabo, črno obleko. Imenovala se je Katra.

n Sv. Križ pri Trstu. Zadnje poročilo o našem župniku je bilo nekoliko pomanjkljivo. Pisec omenjenega članka je na marsikatero dobroto pozabil, ki jo imamo od našega »prečastitega gospoda«. Edino njemu gre zasluga, da imamo sedaj pri nas tako lepo cerkev. Stalo ga je mnogo truda. Pomislite, kar v Jeruzalem se je bil podal, kjer je nakupil raznovrstnih božjih podob ter jih razdelil med svoje verne ovčice, samo zato, da bo imel lepšo priliko beračiti po hišah, češ, saj sem vam prinesel toliko odpustkov iz svete dežele. Nič se ne sramuje ta mož na tak način odirati naše ubogo ljudstvo. Tudi v cerkvi ima navado, priporočati, naj nosijo ljudje samo »bele« na ofer. Za iztiskavati ubogo ljudstvo ima res posebno spretnost. Pri tem mu navadno bolj gladko tečejo besede, kakor pri pridigah. Čast, komur čast! — No, vseeno pa smo zadovoljni, kajti cerkev je sedaj res lepo »urihtana«. Le škoda, da ni poleg štirih evangelistov naslikan še kak »Stražar« na steni, da bi tudi on slišal, kako grmijo besede iz »božjih ust« proti Ciril - Metodovi družbi in da bi mu ta pomagal agitirati za »Stražo«. — Priporočali bi našemu župniku, da bi si izbral kako drugo temo za svoj govor ob nedeljah, morda tisto o ljubezni do svojega bližnjega ali kaj sličnega, kajti cerkev ni prav primer neprostor za agitiranje in šuntanje.

Ameriške novice.

a Ponesrečen rojak. Rojak J. Zidar, ki je bil zaposlen v neki tovarni v Ockmontu, nedaleč od Pittsburga, se je ponesrečil. Veliko kolo pri stroju se je namreč prelomilo ter padlo na Zidarja, kateremu je eno nogo popolnoma zdrobilo, drugo pa zlomilo ter tudi eno rebro zelo poškodovalo. Zdrobljeno nogo so mu odrezali nad kolonom. — Upanje, da okreva, je zelo majno.

a Rojaki umrli. V Orientu, Puebla, je umrla Marija Krumarjeva, v Frantenacu, Kansas, pa Ana Starčič. V bolnišnici v Lincolnu je umrl John Valenčič. V domovini zapušča baje mater. Dne 25. novembra je pa umrl Janez Rober, doma iz Cerkelj na Gorenjskem. V Ameriki zapušča vdovo, štiri mesece starega otroka in brata. V Chicagu je umrla Marija Jerše, doma iz Roba pri Velikih Laščah. V Forest City so umrli v kratkem trije rojaki: John Nagode, doma iz Logateca, se ponesrečil v premogokopu.

Umrla sta pa Jožef Gorenc in Marija Semrov, rojena v logaški župniji. Slednja je bila stara 21 let in zapuščala moža in malo dete.

Po svetu.

p Čenstohovski škandalu. Čenstohovska afera, ki je klerikalce vesoljnega sveta tako neljubo zadela in bi se je radi na vsak način otresli, zadobiva vedno večje dimenzije. Zdaj iščejo Stanislava Zalogo, samostanskega slugo in glavnega pomočnika patra Macocha. Zdi se, da ga iščejo zaman in da je Macoch tudi Zalogo spravil že na oni svet. Policijski uradi so že skoro popolnoma prišli do tega prepričanja in so že opustili svoje dosedanje energično iskanje Macochovega sokrivca. Aretiran je bil zdaj tudi samostanski godec, bratranec patra Izidora Starczenwickega, pater Bazilij Olesinski. Že zdaj je dokazano, da je tudi ta soudeležjen na zločinu p. Macocha. Olesinski pa je izpovedal zopet zelo optežljivo za p. Izidora. Uradi so prepovedali tudi patru Raymanu, da ne sme prekoračiti meje. O umrlem priorju samostana, p. Bonaventuri Gavelčiku, je dokazano, da je spravil od neke, zdaj že mrtve vdove, več tisoč rubljev, ki jih pa po smrti vdove ni vrnil njeni rodbini. Tistih 15.000 rubljev je od p. Bonaventure prevzel pater Macoch in jih »seveda« ni vrnil. Ko je namreč pater Bonaventura umrl, sta dobila p. Macoch in pater Bazilij nalog, naj v celici patra Bonaventure poiščeta denar. Po kratkem iskanju sta izjavila, da denarja ni najti. Vtaknila sta ga sama v svojo malho. Kolikor je dosedaj dokazano, je pater Macoch defraudiral okoli 30.000 rubljev (75.000 K). Defraudirali so pa tudi drugi menihi. Pater Macoch sedi zdaj v ječi in neprestano moli. Še vedno misli vzbuditi dojem, da je nedolžna žrtev — hudičevih izkušnjav. Preiskava pa se seveda na to prav nič ne ozira. Navihanemu Macochu bodo morda verjeli zabiti klerikalni poljski kmetje. — Preiskava je prinesla na dan že toliko materijala, da pride pater Macoch morda šele v enem letu pred sodišče. — Zadnjič je povila — kakor smo že poročali — Macochova ljubica dečka. Macoch bi jo bil rad videl, pa mu tega niso dovolili.

LISTEK.

Sveta noč . . .

Sveta noč, blažena noč . . .

Zvonovi v farni cerkvi pritrkavajo nocoj vse lepše, kot drugegrati.

In ti ubrani zvonovi hitijo med gostimi snežinkami, padajočimi izpod oblačnega neba, ter znanijo vernim ljudem, da se nocoj obhaja spomin Krista, onega Krista, ki je izkazoval in učil ljubezen, samo veliko ljubezen.

Sveta noč, blažena noč . . .

V misel mi hodi ljuba mamica moja, ki mi je še kot majhnemu detetu pravila, da nocojšnjo noč zapuste vsi angeli svoje nebeške domove ter splavajo na zemljo in nad hišami dobrih ljudi neprestano prepevajo: »Slava bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!«

Mir — sladka beseda!

Tudi okrog mene vlada nocoj mir. Ne moti me nihče. Sama sedim v svoji sobi, naslonjena ob mizo.

Vse mirno — toda ne! Tu v prsih bije, kakor slednji dan, slednjo noč, tako tudi nocoj namirno srce ter neprestano hrepeni, želi in koprni po nečem velikem, nedopovedljivem, nedosežnem . . .

Oj ti drobno srce, umiri se in vedi, da je nocoj sveti večer, večer miru!

V sobi mi je postalo tesno. Zbežala sem ven, tja v sveti večer . . .

A kam sedaj?

Miru, miru, je zaželela moja duša . . .

V sosedovi hiši brli luč in od tam se začuje zdaj pa zdaj glasen vrišč. Takoj krenem tja ter skrivoma pogledam skozi slabo zastrneno okno v sobo.

Kaj vidim . . .

Žena vsa objokana sloni pri peči z detetom v naročju, a mož pijan, da komaj stoji, reži in kolne nad njo ter ji žuga s težko desnico.

Bežala sem proč.

Torej tudi tukaj ni miru. In vendar je nocoj sveti večer.

V stolpu se pravkar vnovič oglasijo zvonovi.

Morda najdem tako zaželeni in toliko iskani sveti mir v cerkvi . . .

Hitro, hitro v cerkev! . . .

Ko vstopim v cerkev, so zadoneli iz kora po obširnem in razsvetljenem cerkvenem prostoru ravno zadnji akordi one veličastne božične pesmi:

Sveta noč, blažena noč . . .

Nato pa je stopil na propovednico mlad župnik. Govoril je o novorojenem Kristu, kako je prinesel na zemljo mir in ljubezen.

»In kakor je on živel v miru z vsemi in ljubil vse ljudi« — tako je končaval svoje propovedavanje — »tako tudi vi živite v miru in ljubezni med seboj!«

Množica je s spoštovanjem zrla za odhajajočim župnikom, jaz pa sem se obračala s silnim studom od njega . . .

»Fej, hinavec! Ti se drzneš tu na javnem prostoru priporočati nevednim ljudem mir in ljubezen? Ti, ki si provročil med ljudmi toliko razporov in zasejal toliko sovraštva, ti si upaš?«

Ali se tako namestuje Krista?

O, ko bi se Krist v resnici sedaj še enkrat rodil, kaj bi bilo njegovo prvo delo?

Vzel bi v svojo desnico pasji bič ter temeljito obračunal z onimi, ki nosijo ime njegovih namestnikov, zapodil jih iz cerkve, nato pa cerkev nanovo blagoslovil.

Odhitela sem iz cerkve brez najdenega miru . . .

Takoj za cerkvijo je pokopališče. Neka neodoljiva sila me vleče tja. Grem in se ustavim takoj pri vhodu . . .

Strah me ni, saj je nocoj sveti večer.

Naslonim se na ograjo ter gledam na tihe grobove . . .

»Blagor vam, ki počivate tu notri! Varni ste pred vsem zlom, ne poznate več nobenih strasti, hinavstva, dušnih bojov itd. Blagor vam, ki počivate v blaženem miru!«

O sedaj šele sem zasledila oni toliko zaželeni mir, katerega sem med svetom zaman iskala. A le zasledila. Našla in uživala ga pa bom šele tedaj, ko mi prejenja utripati nemirno srce in me polože tu sem v vaše vrste . . .

In sedaj tudi vem, da oni angeli, o katerih mi je pravila moja mamica, ne plavajo nad hišami, ampak tu nad grobovi ter neprestano prepevajo ono nikdar izpeto pesem o večnem miru, — o večni ljubezni . . .

Nikjer drugod, le tu med grobovi se uresničuje, tukaj se udejstvuje ona miloglasna božična himna:

Sveta noč, blažena noč . . .

Manica Komanova.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rudolf Šega.

Listnica uredništva. Gg. Franu Regiju Orehku in Rudolfu Cerarju izjavljamo, da nista spisala notice »Z brdskih višav« in da tudi nista v nikaki zvezi s to notice.

Poslano*)

Naznamim vsem prijateljem in znancem posebno onim, ki imajo v kaki zadevi z menoj kaj opraviti, da sem odpotoval v Ameriko in se nahajam pod naslovom **Fr. Zupančič 1365 E. 55th Str. Cleveland, O.** Prosim pa tudi obenem, da bi mi bili nadalje naklonjeni in sporočali v slučaju, da se Anton Repovš, sin Janeza Repovša v Dvoru pri Št. Janžu, zopet kaj okrog moje žene smuče in ima sestanke z njo, da mi to nemudoma sporočijo.

Imenovani Anton Repovš je že pred 2 in pol leti, ko sem bil jaz v Ameriki, imel razmerje z mojo ženo, vsled katerega so prišle posledice rojstva.

Pozdravljam vse sorodnike, prijatelje in znance.

Frank Zupančič,
v Hruščah pri Št. Janžu, sedaj v Ameriki.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor doleča zakon

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varno

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug itd.

21 42—27

Vrtnarskega vaje

sprejme **Ivan Bizovičar**, vrtnar,
Kolezijska ulica št. 16, v Ljubljani.

Edina slovenska kislavoda

Tolstovrška slatina

je po **zdravniških strokovnjakih** priznana med najboljšim planinskimi kislavodami, in je

izborno zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborno zdravilna, temveč je tudi osvežujoča 94 8-8

namizna kislavoda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri **oskrbništvu Tolstovrške slatine**, pošta **Guštanj** (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kislavo.

Pozor!

Slavnemu občinstvu in ljubiteljem dobrega piva tudi v zimski seziji se najavljuje naznanja, da se od nedelje dalje, t. j. 25. t. m. toči vsak dan v restavraciji

„GARZAROLLI“ v Postojni

sveže pivo iz **sodčka** od prve češke akcijske družbe v Budjevicah, katero edino se prodaja v korist prepo-trebni C. M. družbi. Mrzla in gorka jedila so cenj. gostom vedno na razpolago.

Z odličnim spoštovanjem

Emil pl. Garzarolli.

Loterijske številke.
Dvignjene v soboto, dne 17. decembra 1910.
Trst: 58, 8, 25, 72, 52.
Linc: 53, 41, 51, 61, 17.
Dvignjene v sredo, dne 21. decembra 1910.
Praga: 88, 8, 72, 90, 48.

Opozorjamo

na novo vrsto valjanih „Pekatek“ enako doma delanim za juho in prikuho. Dobivajo se le v rumenih ovojih po 1/2 kg v najfinjših kakovostih z napisom in sliko: „Štirji rumenjaki“ „Osem rumenjakov“.

18 43 10 43

Kri! dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. — Polo-vico stroškov prihranite v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**, to je dr. pl. **Zdravje!** Trnkóczyja sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi. . .

Lekarna pl. Trnkóczy
v Ljubljani zraven rotovža. . .

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	48	1	68
1 „ „ „ II. „ . . .	1	28	1	48
1 „ „ „ III. „ . . .	1	08	1	38
1 „ telečjega mesa . . .	1	60	1	96
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	50	1	80
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	1	90	2	00
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	20	1	28
1 „ jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 „ kozličevega mesa . . .	1	80	—	—
Prasiči na klavnici . . .	0	00	0	00
1 kg masla . . .	2	68	2	80
1 „ masla surovega . . .	2	40	2	60
1 „ masti prašičje . . .	2	10	2	16
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	70	1	90
1 „ slanine prekajene . . .	1	90	1	96
1 „ sala . . .	1	80	1	90
1 „ surov. margarinskega masla . . .	2	—	2	—
1 „ kuhan. margarinskega masla . . .	2	10	2	10
1 jajce . . .	—	10	—	11
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 „ posnetega . . .	—	08	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	80
1 „ čajnega surovega masla . . .	2	80	3	20
1 piščanec . . .	1	20	1	40
1 golob . . .	—	44	—	48
1 raca . . .	2	00	2	30
1 gos . . .	5	—	5	60
1 kapun . . .	3	—	3	50
1 puran . . .	5	—	6	50
100 kg pšenične moke št 0 . . .	39	—	—	—
100 „ „ „ 1 . . .	38	50	—	—
100 „ „ „ 2 . . .	38	—	—	—
100 „ „ „ 3 . . .	36	50	—	—
100 „ „ „ 4 . . .	35	—	—	—
100 „ „ „ 5 . . .	33	—	—	—
100 „ „ „ 6 . . .	29	—	—	—
100 „ „ „ 7 . . .	26	—	—	—
100 „ „ „ 8 . . .	16	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	18	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	38	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	35	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	28	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	30
1 „ graha . . .	—	36	—	40
1 „ leče . . .	—	36	—	40
1 „ kaše . . .	—	20	—	22
1 „ ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	23	00	—	—
100 „ rži . . .	17	40	—	—
100 „ ječmena . . .	17	00	—	—
100 „ ovsa . . .	19	00	19	—
100 „ ajde . . .	18	00	—	—
100 „ prosa belega . . .	17	—	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze, nove . . .	13	60	—	—
100 „ krompirja . . .	8	00	9	—

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 11-20 do 12 K
Cena mehkeemu lesu 8 do 8-50 K.

Trg za seno slamo, in steljo.

Na trgu je bilo

voz sena	4	50	5	00
„ slame	3	80	4	—
„ stelje	2	40	2	50

Posojilnica za ilir. bistriški kraj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Trnovem

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne
in od 2. do 4. ure popoldne,

jih obrestuje po 4 1/2 %

ter pripisuje nevzdržene obresti vsacega konec leta h kapitalu.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da ga bi zaračunala vlagateljem.

Za varnost vlog jamči 627 zadržnikov z vsem svojim premoženjem in rezervni zaklad z 49.971 K 81 h.

Posojila daje posojilnica po 5 1/2 % na osebni kredit in proti vknjižbi. 7 13-13

Oselnike (vodirje) in držaje za sipe

dobavlja po brezkonkurenčnih cenah

Kajetan Krainer, strugar,

Eggersdorf, Štajersko.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 5.000.000.

Stritarjeve ulice števil. 2. (Lastna hiša.)

Rezervni fond K 450.000.

Podružnica v Splitu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Podružnica v Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

74 20—20

Prvi notranjski pogrebni zavod v Postojni

prireja pogrebe treh vrst: I., II. in III. razreda.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrličke kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, čevlje, cvetlice, vence s trakovi in napisi ter voščene sveče.

Brzjav: Pogrebni zavod Postojna.

Za cenjena naročila se najtopleje priporoča

Prezema pogrebe po vsem Notranjskem.

Prvi notranjski pogrebni zavod v Postojni.

Najbolj varno naložen denar

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron.

je v slovenski

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNI HRANILNICE LJUBLJANSKI.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/4 %, ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Mestna hranilnica izdaja lične **domače hranilnike** proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti starišem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

1 24—24

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5 %, n proti amortizovanju posojila po najmanj 1/4 %, na leto.

Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče,

Posoj se tudi na menice in vrednostne papirje.

*	*
	
Popravila in preobleke točno in ceno.	Popravila in preobleke točno in ceno.
	
Najcenejše solnčnike in dežnike domačega izdelka priporoča 3 52-42 Josip Vidmar — v Ljubljani — Pred Škofijo 19, Stari trg 4, Prešernova ulica 4.	
	

JULIJ MEINL
veležgalnica kave
v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7.
Julija Meinla kavna
zmes je najfinejša, kar
kave sploh pride na trg.
Kupite enkrat za
poizkušnjo!

111 5

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon šteč. 185.

Kmetška posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti šteč. 18, v Ljubljani
vlastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1909
denarnega prometa
K 81,116.121-11
upravnega premoženja
K 20,775.510-59
Obrečuje hranilne vloge
po **4¹/₂ %**
brez vsakega odbitka rentnega
davka, katerega plačuje po-
sojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan
od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem
računu v zvezi s čekovnim
prometom ter jih obrestuje od
dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad
kron 20,000.000.

Posojuje na zemljišča po 5¹/₄ % 2
1¹/₂ % na amortizacijo ali pa po 5¹/₄ %
brez amortizacije. Na menice pa po
6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak
drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan
od 8.—12. in od 3.—4.

3 52-52